

ZÜMRÜTTEN AKİSLER

A.M. Celal Şengör

Türkiye'nin en kaliteli jeologlarından birinin, 1998'den beri TC Cumhurbaşkanlığı'nın ilk enerji danışmanlığı ile 2003'ten itibaren Ekonomi ve Uluslararası İlişkiler Çalışma Grubu Koordinatörlüğü yaptığını biliyor muydunuz?

Osmanlı'da Neft ve Petrol'e Simavi Ödülü

Bilmenize pek olanak yoktu, zira bugünlerde Türkiye'yi yönetenlerin her gün sergiledikleri, akıllara durgunluk veren ve ülkeyi her geçen an daha derin karanlıkara sürükleyen dehşet verici bilgisizliklerinin yarattığı haberlerle bombalanmaktan, bürokrasi çarkımızda olan değerlerin farkına varmağa pek imkânımız olmuyor.

Ben **Volkan Ş. Ediger**'i, Türkiye'nin tamamen kendi imkânlarıyla yetiştirdiği en büyük dört yerbilimciden biri olduğunu sandığım Ozan Sungurlu sayesinde seksenli yıllarda tanıydım (dördün diğer üçü, Sırrı Erinç, Necdet Özgül ve Fuat Şaroğlu'dur). O zaman Volkan, Türkiye Petrolleri Anonim ortaklığı Araştırma Grubunda palinolog, yani fosil bitki üreme organları üzerine uzman olan bir paleontolog olarak görev yapıyordu. Konya-Ereğli Lisesi'nin ardından Orta Doğu Teknik Üniversitesi Jeoloji Mühendisliği Bölümü'nden 1976'da mezun olmuş, master derecesini yine aynı bölümden, doktora derecesini ise ABD Pennsylvania State Üniversitesi'nden alarak, petrol endüstrisinde çalışmanın yanı sıra 1992'de doçent de olmuştu.

Petrol endüstrisinde çalışırken Volkan çok kaliteli araştırmalar yaparak özellikle Trakya havzasının detaylı jeolojik geçmişinin aydınlatılmasına yönelik önemli yayımlar yapmıştı. Bir yandan da Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde ders veriyordu. Rahmetli Ozan Ağabey «Bu çocuğa dikkat et» dedi. Ne kadar haklı olduğunu zaman gösterdi. Volkan hangi konuya el atsa birinci sınıf bir araştırmacı olduğunu ispatladı. Pek çok günahının yanı sıra, kaliteli teknik bir adamı gördü mü tanımakta asla yanılmayan Demirel de onu aldı enerji danışmanı yaptı, şimdiki Sayın Cumhurbaşkanımız da isabetli bir kararla Volkan'ı yerinde bıraktı.

2005 yılında ODTÜ Geliştirme Vakfı, Volkan'ın 'Enerji Ekonomi-Politigi Perspektifinden Osmanlı'da Neft ve Petrol' adlı son derece önemli bir çalışmasını kitap halinde yayımladı. Petrol araştırmalarının dünyadaki tarihinden başlayarak Osmanlı'da petrol politikasının tarihini belgelere dayanarak inceleyen Volkan'ın bu büyük eseri, bugün Ortadoğu'nun başındaki belâların köklerine ışık tutan, Birinci Dünya Savaşı ile neleri, niçin ve nasıl kaybettiğimizi belgeleyen, enfes bir akıcılık ve geniş bir bilgi bazı üzerine yazılmış bir şaheser. Volkan kitabı bana gönderince tabiri caizse bir nefeste okudum. 2006 Sedat Simavi Sosyal Bilimler Ödülüne lâyık görülen ve bir fen bilimcisinin elinden çıkmış olan bu eser beş ana bölümden oluşuyor: İlk bölüm, petrolün serüvenini imparatorluğun ilk günlerinden Sultan Abdülaziz dönemine kadar getiriyor. Aslında bu bölüm petrolün tüm dünyada genel bir tarihini içeriyor. İkinci bölüm, 1868-1898 yılları arasında Sultan Abdülhamit Döneminde petrolün dünyada önem kazanmaya başladığı yılların tarihçesi. Üçüncü bölüm, Abdülhamit dönemini İkinci Meşrutiyet'e kadar getiriyor. Burada yakın tarihimizin hiç aklımıza gelmeyen bazı temel nedenselliklerini de öğreniyoruz. Bölüm dört, Birinci Dünya Savaşına kadarki dönemi, bölüm beş de birinci Dünya Savaşı ve Kurtuluş Savaşı dönemlerinde iyice kızışan petrol dünyasının Türkiye üzerindeki etkilerini anlatıyor. Volkan aslında her bölümde tüm dünyada olup biteni Türkiye perspektifinden anlattığı için, kitap bir yerde genel bir petrol tarihçesi olarak da okunabilir.

5
Bu güzel eseri bir ödülle taçlandıran Sedat Simavi Sosyal Bilimler Ödülü jürisini tebrik ederim. Bu Volkan'ın ilk kaliteli eseri değil: 1984'ten beri aldığı bir sıra ödül bunun bir belgesi.

Peki Türkiye Volkan gibi bir değerden ne kadar yararlanıyor? Bu sorunun cevabını Volkan'ın kendisine sormaya bile korkuyorum, zira, devletimizi yönetenler arasında Volkan'ın bilgisinden yararlanmayı düşünebilecek düzeyde tek bir kişi bile göremiyorum. Diyeceksiniz ki ama adam Cumhurbaşkanı danışmanı yapılmış. Muhakkak! Danışmanlık göreviyle kurulmuş koca bir Bilimler Akademisi de var da hükümetimiz onu ne kadar kullanıyor? Hemen söyleyeyim: Sıfır düzeyde! Volkan'ın durumunun hükümetimiz açısından bundan çok daha iyi olmadığı korkusuyla ona soramıyorum bile geniş bilgisinden ulusça ne denli yararlandırılabilmediğimizi.